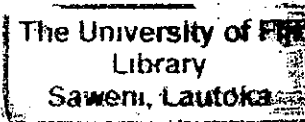

THE UNIVERSITY OF FIJI
Na Yunivesiti ni Viti

Centre for Itaukei Studies (CIS)
NA YAVUBULI NI VULIVANUA

Final Examination for Semester Two, 2012
NA VEITAROGI LEVU NI IKARUA NI WASEWASE NI VULI, 2012

ITK F12: Foundation Itaukei Language 2

AI DUSIDUSI

1. Sauma kece na taro ena ivola ni saumi taro. Wilika vinaka na idusidusi.
2. Sauma vakamatata na taro ka kakua ni vakaoti gauna ena ka e sega ni gadrevi
3. Tekivu sauma e dua na taro vou ena dua na drauniveva vou.
4. Wilika vinaka na taro ka tekivu volavola sara ena taro o kila vinaka na kena isau.

TARO NABA DUA

NA VEIQARAQARAVI VAKAVANUA-

(20 na maka)

1. Vakamacalataka na ibalebale ni vosa erua qo: veiqaraqaravi kei na veidoledelei.
(2 na maka)
2. Vakamatatataka na veitiki ni vakacacabo ka vakayagataki ena yaqona se magiti se iyau.
(5 na maka)
3. E dau vatonaki na yaqona se kamunaga. Na cava e vakayacori kina oqo?
(2 na maka)
4. Vola mai na veivosa edau rogoci ena gauna ni vakacacabo ka da kila kina ni sa mai voleka ni cava na vosa ni vakacabo. Vola vakaoti me yacova na kena sa coboti.
(5 na maka)
5. Vola mai e RUA na iyatuvosa e rawa ni rogoci ni sa vatonaki na vei yaqona oqo:
 - (a) Yaqona ni Gone
 - (b) Matanigasau
 - (c) ISevusevu
 (6 na maka)

TARO NABA RUA

NA SUCU NI GONE

(10 na maka)

1. Ena gauna e sa mamada kina edua na tinanigone ni sa tadu mai na nona ulumatua, e sa tekivu sara na nona kidavaki na Vulagi namaki. Ena vakayacori ni bera ni sivia na ikava ni bogi. Vakamatatataka mai e VA na veiqaraqaravi ena vakayacori. Tasereka na iulutaga yadudua me matata tiko na vu ni kena vakayacori ;na veika taucoko e vakayacori kina kei na kena veiqaraqaravi.
(8 na maka)
2. Na lawa cava vakamatanitu ena vakayacori vua na gone sucu vou? Vakamacala kina.
(2 na maka)

TARO NABA TOLU

NA VAKAMAU (10 na maka)

1. Vakamacalataka mai e TOLU na ivakarau vakavanua ena vakayacori ni bera na siga ni vakamau. Tasereka na iulutaga yadudua me matata tiko na vu ni kena vakayacori ;na veika taucoko e vakayacori kina kei na kena vei qaraqaravi.

(6 na maka)

2. Na cava edau vakayacori ena veisoqo oqo:

(a) Na Bulubulu

(b) Na iTataunaki

(4 na maka)

TARO NABA VA

NA SOMATE (10 na maka)

1. Vakamacalataka mai e TOLU na ivakarau vakavanua ena vakayacori ni bera na kena vakotori ki na lomaniqele edua ka sa takali na nona bula. Tasereka na iulutaga yadudua me matata tiko na vu ni kena vakayacori ;na veika taucoko e vakayacori kina kei na kena vei qaraqaravi.

(6 na maka)

2. Ena noda bula vakaitaukei, eda dau gole ki na somate ni dua na wekada voleka ena vuku ni veika eda vakabauta. Tukuna mai e VA na Yavu eda so yani kina vakayauyau na itaukei ni sa takali edua na wekada vakadra se dua eda veikilai vinaka.

(4 na maka)

IKARUA NI WASEWASE

(50 na maka)

Sauma ga e lima na taro mai na ono ka soli yani.

TARO NABA LIMA

NA VAKAYACO BOSE

(10 na maka)

1. Vakamatataka mai na veitutu ni vei qaravi ena kunei ena dua na Matabose ni dua na isoqosoqo ka kena iliuliu o iLIULIU NI BOSE. (3 na maka)
2. Tuvalaka edua na ituvatuva ni Bose ko kena iliuliu tiko. (3 na maka)
3. Vakamacalataka mai na ibalebale ni veivosa oqo:
 - (a) Mosoni
 - (b) Na Vakaturu
 - (c) Na veivakaturi
 - (d) Na iwiliwili cava ni lewe ni bosa e dodonu me tiko ni qai rawa ni tekivu kina na bosa. (4 na maka)

TARO NABA ONO

NA NODA GAUNA VAKAVITI

(10 na maka)

1. Tukuna mai e RUA na ka e dau yaco mera kila kina na noda qase ni sa malawa na mataka. (2 na maka)
2. Na cava na ibalebale ni vosavosa vakaViti e rua qo:
 - (a) Sa samila na kaisau
 - (b) Mataka I ravuaka (2 na maka)
3. Oqo eso na vosa vakaViti ka ra veiwekani kei na noda gauna. Vakamatataka mai na kedra ibalebale.
 - (a) Malamalawa
 - (b) Riorio
 - (c) Karawa
 - (d) Karobo (4 na maka)
4. Tukuna mai na ibalebale ni veika oqo:
 - (a) iVolasiga SE iVolabogi
 - (c) Vunilagi (2 na maka)

TARO NABA VITU

NA DRAKI KEI NA VULA VAKAVITI

(10 NA MAKU)

1. Era kila deivaki na noda Qase na veika e sautu e vanua se iwai ena vei vula e tinikarua ena dua na yabaki. Era vakayaco soqo me veidonui kei na vula e matua kina na kakana e vanua kei na noda wai.

Na vula cava e:

- (a) Matua kina na qari kei na kuka ka daba kina na mana?
- (b) Siki kina na kai ka gauna talega ni kuita e baravi se waitui?
- (c) Levu na duruka
- (d) Matua na lairo vula

(4 na maka)

2. Na vula cava e tau kina na uca oqo? Tukuna mai na veika e namaki kina.

- (a) Sasamakilovu se samakilovu
- (b) Suitalatala se Isuinivatu

(2 na maka)

3. Vakamacalataka na ibalebale ni veivosava oqo:

- (a) Na Yase se Yaseyase
- (b) Sodugu ni ua
- (c) Di caracara
- (d) Sa botaira na vanua

(4 na maka)

TARO NABA WALU

NA IVOSAVOSA VAKAVITI & NA IWILIWILI VAKAVITI

(10 na maka)

1. Vola na ibalebale ni veivosavosa oqo:

- (a) Qalova uaua na moka
- (b) Torocake na ua, torocake na kolokolo
- (c) Kunekune na yaloka ni dilio
- (d) Maca na wai ka koto na qere
- (e) Sota na bici kei na kena iula

(5 na maka)

IWiliwili vakaViti

Vola mai na iwiliwili ni kakana sa volai koto qo e ra

- (a) 3 na bewa
- (b) 5 na ikasi
- (c) 2 na dali
- (d) 1 na rara
- (e) 2 na bi

(5 na maka)

TARO NABA CIWA

NA VAKATOROICAKETAKI NI NODA BULA

(10 na maka)

Eda a vakadikeva e LIMA na ivakarau ni bula ka kunei vei keda kece na tamata. E kunei na duidui ni bula ni ra sega ni vakatorocaketaki donu na veitiki ni bula oqo.

Vakamacalataki ira mai ena ruku ni ulutaga e lima.

TARO NABA TINi

NA NODA VOSA

(10 na maka)

1. Kevaka e kainaki ni dua e **rarama** na nona vakasama, a cava na kena ibalebale? Tukuna eso na kena ivakaraitaki me matata vinaka kina. (2 na maka)
2. Na cava na bula vakaivakarau? Tukuna eso na kena ivakaraitaki. (2 na maka)
3. Kevaka e tukuni ni o gone vakaitovo; na cava e kena ibalebale? (2 na maka)
4. Na cava e ibalebale ni bula sautu? Tukuna eso na kena ivakaraitaki. (2 na maka)
5. Na cava e ibalebale ni bula vakacegu? Tukuna eso na kena ivakaraitaki. (2 na maka)

SA CAVA EKE